

Nr 10

Oktober 2019

TÄHKE

5. oktoobril tähistavad kõik õpetajad üle Eesti õpetajate päeva. Sellel puhul võivad näiteks viimase klassi õpilased koolis tunde anda – koolmeistrid saavad ometi veidi puhata. Keelatud pole muidugi ka neile lilli viia.

Siin pildil on lauluõps ennast õpetajate päeva puhul premeerinud uue klaveriga.

Mida transamees selle kohta ütleb?

Ootame sinu vastuseid 18. oktoobriks aadressil Täheke, Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn või taheke@taheke.ee. Vastusele lisa kindlasti oma ees- ja perekonnanimi, vanus ja aadress.

Parimatele vastajatele on auhinnaks Sandra Heidovi raamat „Lapsed ja natuke vanemad“ kirjastuselt Varrak ja Veiko Märka raamat „Kuidas kuud endale mütsid said“ kirjastuselt Koolibri.

Eelmisel korral tahtsime teada, mida ütleb Arno õpetaja Laurile, kes on talle viiuli kinkinud.

Aitäh tublidele vastajatele!

Võiduvastused:

Arno ütleb: „Mul pole viiulit vaja, Imelik saatis oma *playlist*’i!“

Annika Nurme, 9 a, Tartu

Arno küsib: „Kas see on kitarr?“

Timmo Tomingas, 7 a, Tartu

„Ee...“ mõtleb Arno, „Kus on see nupp, millest see tööle läheb?“

Kai Kommel, 11 a, Muhu

Timmo ja Annika saavad auhinnaks „Kooliraamatu“, Kai saab auhinnaks raamatu „Mina olen hiidpanda“.

Palju õnne võitjatele!
Auhinnad tulevad postiga.

TÄHEKE

Joonistanud Hillar Mets

SISUKORD

Luuletused Jaanus Vaiksoo, Helle Kirsi	4
Kännuvana Jaan Rannap	6
Lugu hobusest... Karl Martin Sinijärv	8
Luuletused Heli Laaksonen	10
Võistlus Suplus	12
Ohhoo! Muuseumisse seiklema!	13
Reisid Paradiis meres	14
Meisterdus Kolekoll	15
Vana aja asjad Õpetajate päev	17
Nali	18
Arva ära!	19
Koomiks Kosmoserotid	20

TÄHEKE

SA Kultuurileht lasteajakiri
ASUTATUD JAANUARIS 1960 • ILMUB KORD KUUS

Toimetuse aadress:
Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn
taheke@taheke.ee
Telefon 646 3697

Peatoimetaja Ilona Martson
Toimetaja Kadri Hinrikus
Kunstiline toimetaja Priit Rea
Makett: Dan Mikkin

Toimetuse kolleegium: Jaanus Vaiksoo, Leelo Tungal,
Piret Raud, Kadri Tiisel

Tähekest saab tellida e-arve püsimaksega
www.tellimine.ee või telefonil 617 7717

Esikaane on joonistanud Jüri Mildeberg

PALJU ÕNNE, REGINA!

20. septembril anti Eesti rahva muuseumis pidulikult üle esimene Edgar Valteri nimeline illustratsioonipremia, mille sai Täheke hea autor, raamatukunstnik Regina Lukk-Toompere.

Edgar Valteri preemia antakse Eesti raamatukunstnikule viimase viie aasta jooksul avaldatud raamatute eest ja seda hakkab igal teisel aastal välja andma Eesti lastekirjanduse keskus. Tunnustusega kaasneb õigus korraldada näitus lastekirjanduse keskuse galeriis.

Legendaarne kunstnik Edgar Valter oleks tänavu 21. septembril saanud üheksakümmend aastat vanaks.

Pildistanud Priit Grepp

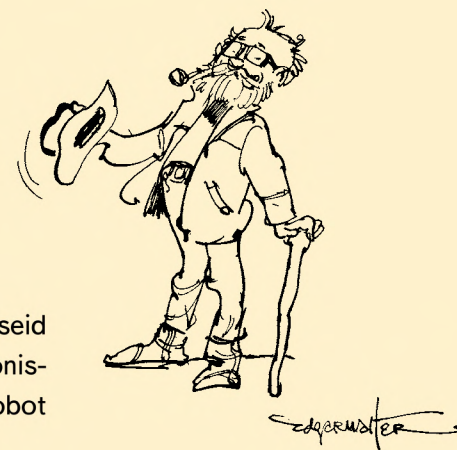
ROBOTEXI JOONISTUSVÕISTLUS

Kas sind huvitavad robotid? Oled sa mõelnud, milliseid töid võiksid robotid tulevikus meie eest ära teha? Joonista üles oma põnev äriidee ja mõtle ka sellele, kuidas robot selles osaline on!

Joonistusvõistlus „Minu esimene start-up“ ootab osalema 5–12-aastaseid kunstnikke. Joonista pilt ja laadi see üles Lastejaama keskkonnas kuni 13. oktoobrini! Võitja saab auhinnaks roboti Codey Rocky firmalt Insplay ja kaks perepäaset tänavusele festivalile Robotex.

Joonistusvõistlus annab tuule tiibadesse kõikidele väikestele ettevõtjatele, kes soovivad osaleda Robotexil Roboliiga võistlusel „Meie esimene start-up“.

Vaata ka: www.lastejaam.ee

ROBOT CODEY ROCKY

Jaanus Vaiksoo

ONU HEINO ELUKOOL

ONU HEINOL ALGAS KOOLIS KOLMEKÜMNES SÜGIS.
LIITIS, JAGAS, KORRUTAS JA MUUDKUI AGA KÜSIS.
MIKS VAHEL MÕNI PÄEV ON PIKK JA MEIL ON PALJU AEGA?
MIKS MÕNI ASI JUHTUB NII, ET ME EI SAAGI TEADA?
MIKS MÕNI LOOM ON KARVANE JA MÕNI SULELINE?
MIKS KÕIGE PIKEM MATKATEE ON KOJU TULEMINE?
MIKS TARGEM ANNAB JÄRELE JA ÕNN EI KUKU SUHU?
MIKS MÕNI TEE VIIB SIHILE JA TEINE KES TEAB KUHU?

KEVAD, SUVI, SÜGIS, TALV, KEVAD, SUVI, SÜGIS ...
AASTAD AINA MÖÖDUSID JA HEINO MUUDKUI KÜSIS.
KOOLIMAJA TEGI HEINO MERE KALDALE.
KÜSIMUSI ESITAS TA ISEENDALE.

Helle Kirsi

TIPPSPORTLANE

TAHTSIN SPORDIS JÕUDA TIPPU –
KÖIEST ÜLES RONISIN.
AGA POOLEL TEEL JÄIN RIPPU,
VAEVU ALLA VENISIN.

ENAM KÕRGUSSE EI TAHA,
END EI PETA VALEGA ...
PANEN UUE PLAANI MAHA –
ALGUST TEEN NÜÜD MALEGA!

Jaanus Vaiksoo

VÄIKE REIN TAHTIS KOOLI

SÜGISEL LÄKS VEND, LÄKS ÕDE JUBA JÄLLE KOOLI.
NENDE VÄIKEVENNAS REIN NÜHKIS KODUS TOOLI.
PAARIL KORRAL NÄDALAS TA VIIDI LASTEAEDA.
MIDA SELLEST REIN KA ARVAS, TE EI TAHA TEADA.

ALUSTUSEKS TRAMPIS JALGU, KISAS NAGU JÕUDIS:
„MINA TAHAN MINNA KOOLI!“ OMA ÕIGUST NÕUDIS.
ISA NÄGU OLI MORN, EMA KATKUS JUUKSEID,
MAJA TAGANT OLI KUULDA VÄIKSE REINU NUUKSEID.

VANAEMA VAATAS KÕRVALT SEDA TRILLI-TRALLI,
SELLIST TSIRKUST OMA MAJAS TEMA KÜLL EI SALLI.
„VANASTI, KUI LAPS NII JONNIS, ANTI TALLE VITSA.
NÜÜD TOOB EMME LOHUTUSEKS JÄÄTISE JA PITSA!“

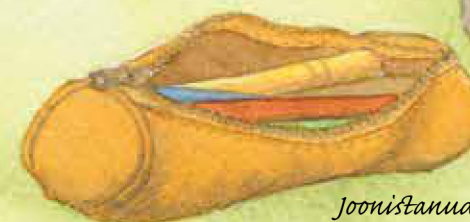
REINU JONNIST ALGUSE SAI PEREKONNADRAAMA,
SUGULASED, NAABRID, SÕBRAD PIDID OSA SAAMA.
KUSKILT ILMUS ÄKKI VÄLJA REINU ARMAS KUTSU.
VAATAS RINGI, MIKS KÜLL KEEGI APPI SIIS EI KUTSU!

LIPMSIS REINU NUTUST NÄGU, VAIKSELT SÜLLE PUGES,
VAATAS KURVAL PILGUL OTSA, SILMIST SOOVE LUGES.
ISAL SÄRAMA LÕI NÄGU: „TEEME KOHE PROOVI!“
REIN JA TEMA ARMAS KUTSU LÄKSID KOERTEKOOLI.

A

B

C

Joonistanud Kadri Ilves

Jaak Rannap

KÄNNUVANA

Esimesed kojuminejad poetas koolibuss Kaarlamäe teepervele.

„Tsauka!“ hõikas Ants pinginaaber Robile ja pööras jalgrajale, mis läbi metsa tema koju viis.

„Singel, vingel, tringel ...“ jätkas Ants bussis alanud riimide otsimist. Uus eesti keele õpetaja andis neile aeg-ajalt naljakaid ülesandeid. Riimide lugu oli juba vana, aga ei läinud veel meelest. Nüüd anti uus ülesanne. Järgmiseks päevaks väike muinasjutt. Oma loodu. Ants koukis käigu pealt taskust telefoni, avas interneti ja guugeldas: MUINASJUTT. Indiaanlaste muinasjutt esimestest liblikatest. Muinasjutt okkalisest siilist.

Need võiks ju alla laadida, aga selle mõtte peale tulevad teisedki.

Vanasti oli hea, mõtles Ants. Siis usuti nõidasid, vaime, kodukäijaid, kratte. Võiks homme rääkida, et mõni neist tuli metsas vastu.

Kodurada tõusis põndakule. Sedaviisi oli see teinud kõik Antsu kooliaastad, aga nüüd oli midagi teisiti. Rada, samblaservadeni välja, mustendas sipelgatest. Nelinurkselt kolonnis nagu sõdurid paraadil. Edasi astuda ei tohi, hindas Ants. Kes jala alla jäävad, võivad surma saada. Ta taganes hoovõtuks ja kõrge õhulend viis teerajal marssijatest üle.

„Latikas, satikas ...“ otsis Ants uut sõna lisaks, kui kuulis kõrvalt puude vahelt just seda, mis tarvis.

TATIKAS.

Ja näe, teeraja kõrval laiutas tõeline tatikahiiglane. Antsu silmade all muutis ta pidevalt kuju. Kübara alla kasvasid nina ja suu, tüüaka varre külge käed. Seal ta oli, priske päkapikk.

„Te-te-tere,“ kokutas Ants.

„Latikas, tatikas, putukas, mutukas, jutukas ...“ jätkas kummaline olend riimide lugemist.

„On see uni?“ mõtles Ants.

Seenemees raputas pead.

„Kas sa salapäraest metsaelanikest pole kuulnud? Puude vaimud, järvede näkid, haldjad, nõiad ... Mina olen üks neist. Kännuvana Albert. Sina näed mind seetõttu, et hoolisid sipelgatest.“

Haldjad, nõiad, näkid, päkapikud ... kännuvana ... Taevake, kõik koolis käinud inimesed teadsid, et tegelikult pole neid olemas. Ants tõmbas taskust lapiku sõbra.

Kännuvana raputas pead.

„Ära asjata proovi. Metsavaime ei saa pildistada. Et sind lohutada, saad meie kohtumisest siiski kingi.“

Kännuvana sõrm vedas rinnale püstjoone. Hetk hiljem punetas sellel kolm pisikest ümarat pilvikupead. Albert noppis neist ühe ja ulatas poisile.

„Pane pilvik taskusse. Kui pihku võtad ja kergelt pigistad, muutud mõneks ajaks nähtamatuks. Kolm korda on sul selleks võimalus.“

Ants väristas pead, hõõrus silmi. Äsjane rääkija oli maa alla vajunud. Teda nagu poleks olnudki.

„Kops, mops, sops, tops, lops, vops,“ luges Ants tasakaalu kättesaamiseks riimisõnu. Mis see siis oli? Ta teadis ühte keerulist sõna, mis seletaks. **HALLUTSINATSIOON.** Nägemis- ja kuulmistaju viirastus. No temal olid need justkui mõlemad olnud. Aga pilvik? Kuidas see hallutsinatsiooniga kokku käis?

Kodumaja paistis. Enne seda oli lodukoht. Ants astus mättale. Selge vesi näitas talle tuttavat nösunina, mütsi alt turritavat juuksetutti ja harali kõrvu. Pilvikulaps oli õrnalt peos. Ants hoidis hinge kinni ja surus sõrmed kokku. Alles äsja veepinnalt vastu vaadanud poiss oli kadunud.

Järgmise päeva eesti keele tunnis kutsus õpetaja muinasjutu väljamõtlejaid klassi ette oma lugu rääkima. Läks nii, nagu Ants oli arvanud. Liblikaid tõusis hulgaliselt lendu. Mitmel sibasid siilid ringi. Õpetaja ilme muutus järjest tõsisemaks.

Siis tuli Antsu kord. Kõik jäid vaikseks, kui Ants sipelgatest rääkis.

Kännu-Alberti ilmumine pani klassi kihistama. Aga kui Ants siis ladus ette Alberti tatika, latika, putuka, mutuka, läks lahti säärane lõkerdamine, et õpetajal oli tegu korra jalulesaamisega.

„Ma tean küll, et tegelikult nõidu, vaime, seenevanasid ega päkapikke ei ole,“ lõpetas Ants. „Aga ta andis mulle oma kõhul kasvanud pilviku, mida pigistades saan end nähtamatuks muuta.“

Sumin klassis tõusis ootusrikkaks. „Aitab nüüd, Ants,“ ütles õpetaja. „Tubli. Vähemalt oma peaga, mitte interneti abiga loodud lugu. Aga läheme tunniga edasi. Sina, Ants, pigista nüüd siis võluseenekest. Tunni lõpuni võid olla nähtamatuna kas või oma laua all.“

Harva oli kolmas klass tahvli ees toimuvat nii tähelepanelikult jälginud. Ants näitas pisikest punast pilvikukübarat kõigile. Sõrmed sulgusid. Ja siis polnud seal enam Antsu.

Suud lahti, vaatas klass paika, kus Ants oli seisnud.

Hirmunud hää:

„Teda ei ole oma laua all!“

Julge hüüatus:

„Klassi uks on lahti!“

Koridorist kostus selgelt:

MUTUKAS, PUTUKAS, SATIKAS, LUTIKAS ...TATIKAS ...

Karl Martin Sinijärv

LUGU HOBUSEST, KES EI TAHTNUD ENAM OLLA TAIMETOITLANE

Elas kord ... jah, tõesti elas kord üks hobune. Sõi pikki kitsaid rohelisi asju, mis maas kasvasid, ja varre otsas küpsenud teri. Kepsutas ringi, madistas varssadega, luristas tiikide ja pangede kaupa vett ja lasi oma sõpradel endaga ratsutada. Nii arvasid sõbrad. Tegelikult ratsutas hobune ise ja võttis sõbrad kaasa, kui tuju tuli. Ja tuju tuli. Sest elu oli lill.

Ühel hommikul tundis hobune, et midagi on nihu. Küna oli täis, sõbrad jututasid latriveeres omi sõbrajutte, vesi ämbris sillerdas janutavamalt kui kunagi varem. Kuid hing ihkas

enamat. Jah, hing! Hobune oli kuulnud küll, kuidas sõbrad üksteisele hingeasjadest pihivad. Uksehingesid teadis hobune hästi (talle meeldis, kui need ei kriuksunud), inimhingesid mitte nii hästi. Hobuhinge peale polnud hobune ausalt öeldes eriti mõelnud.

Aga tol hommikul mõtles. Kaer ei isutanud kohe sugugi. Mida teha.

Alustuseks ei teinud hobune mitte midagi. Siiski, ta mõtles. Ka mõte on tegu. Hobune teadis, et tark hobune on see, kes pealtnäha midagi ei tee, aga tegelikult mõtleb. Rumal hobune aga

pealtnäha mõtleb, kuigi tegelikult ei tee mitte midagi. Sama lugu on inimestega. Hobune vaatas oma kaerakuhja ja veeämbrit ja mõtles oma sõprade peale ja mõtles oma sõprade sõprade peale ja mõtles üldse kõikide inimeste ja loomade peale. Või vähemalt nende inimeste ja loomade peale, keda ta oma latris ja tallis ja koplis ja lähematel metsateedel kohanud oli. Nemad kõik sõid ja jõid hoopis teistsuguseid asju. Asju, mille nimeks oli võileib või mahl või kanakoib või jäätis või sink või kali või ... oi, noid asju oli palju. Selget kaera ei söönud neist keegi.

Hobune oli kuulnud ka loomadest, kes olla lausa lihatoitlased. Mõned pidada isegi hobuseid sööma.

No olgu, ohkas hobune. Kui ma tõesti ei taha enam taimetoitlane olla, siis mäherdune toitlane ma üldse olla võiksin? Pitsat, vahukoort ja limpsi ma ju ei taha. Lihasööjaks ma ei kõlba. No kuidas ma lähen taga ajama kärbest, vesirotti või mäkra? Need maitseksid ... võeh! Ja teised hobused hakkaksid naerma. Rasked küsimused.

Hobune vaatas taevasse. Taevas oli sinisinine just nagu pajapõhi ja suured lohmakad pilvetordid loivasid mööda taevalage ringi. Hakkan pilvetoitlaseks, rõõmustas hobune. Vaatas paksse rammusaid isuäratavaid pilvi, pani silmad kinni, ajas suu pärani ja võttis suure ampsu. Siis teise ja kolmandagi. Tegi silmad lahti ja vaatas taevasse. Selle koha peal ei paistnud enam ühtegi pilve. Ahaa, ära sõin, mõtles hobune. Pilvetoitus toimib! Suure isuga krauhkas ta mõnusaile pilveampsule peale tubli lõuatäie tõhusat

teravilja ja maitsvat vett. Nõnda kohe mitu korda järjest. Küll oli hea! Sellest pilvede söömise asjast tuleb laiemalt rääkida, leidis hobune. Ja hakkas seda kuulutama sellest päevast peale.

Ning kui tema sõber omad inimeselobisemised lõpetas, kappas hobune kõvemini ja kiiremini ja kaugemale kui ükski suksu enne ja pärast. Ja kui nad just väljateenitud puhkepalgale siirdunud ei ole, ratsutavad nad ikka edasi. Päikseloojangu, kuutõusu ja heledama elu poole.

Tee sinagi nii!

Joonistanud Heiki Ernits

Heli Laaksonen

KÕIK NUMBRID

ÜHEL ÕPETAJAL
OLID OLEMAS KÕIK NUMBRID.
„IGAL NUMBRIL OMA KOHT!“
ÜTLES ÕPS.

KOLM OLI KOOLITUNNISTUSEL,
NELJANE MÄNGIS NUKUNURGAS,
VIIKA PANI ÕPETAJA RAHAKOTTI.

NUMBRID OLID PÕRANDAL, PÖÖNINGUL JA PANIPAIGAS.
NELJAKÜMNE TUHANDES MAHTUS VEEL ÄRA,
SIIS SAI RUUM OTSA.

KÕIK OOTASID MAJA TAGA
VABU KOHTI JA LÕID AEGA SURNUKS.

ÜKSLUINE RÄÄKIS KAKSKEELSEGA,
KOLMIKHÜPE NÕJATUS NELINURGA NAJALE,
VIISIK LÖBUSTAS KUIIKUT.

ÕPETAJA TEGI TAEVAKÕRGUSE RIIULI.
PÄRAST VIIMAST NUMBRIT TULI VEEL ÜKS.
SIIS VEEL ÜKS. JA ÜKS ...

JA ÜKS ...

JA ÜKS ...

JA ...

Heli Laaksonen

6 KUUS

TIGU TÜDINES ÄRA.
MA EI TAHA ENAM OLLA NIHUKE!
MIKS MA EI VÕIKS OLLA SIHUKE?
NO MIHUKE?
UHKE, ULJAS JA UUS!
NII UNISTAS TIGU.

SELG SIRGU, PEA PÜSTI JA JÕUSAALI!
JUHENDAJA JUHENDAS, TIGU TREENIS.

KULUS KUUS TUNDI JA ÜKS MINUT.

EI TEA, KAS SELLES ON MIDAGI UUT,
AGA TIGU NÄGI VÄLJA NAGU NUMBER KUUS.

soome keelest tõlkinud Järvi Kokla

Heli Laaksonen

10 KÜMME

METSAST KOSTAB HIRMSAT KÄRA.
TEDER KISAB KUI ARUST ÄRA.
TOONEKURG KLUUGUTAB MIS KOLE:
SIIT ON LÄIND KÜMNE JALAGA OLEND!

KELLEL ON KÜMME KÄMMALT?
KELLEL ON KÄMBLAS KÜÜNED?
KES ON SIIN KAKERDAND?
MIS ON SIIN MÜRGELDAND?

NEED OLID
ISAKARU
JA KARUEMA
JA NENDE JÄREL
TAGAKÄPPADEL
PISIMESIKÄPP,
KES MÄNGIS
MARJULIST!

Heli Laaksonen

12 KAKSTEIST

TELLISIN KAKSTEIST LEHTE.

PUU HELISTAS MULLE.
„KAHJUKS EI SAA SAATA,
KÜLM VÖTTIS VIIMASE,
TORM VIIS ILMA LOATA.“

MILLAL UUED TULEVAD?

„VÕIB-OLLA APRILLIS-MAIS,
SÕLTUB ILMAST
NAGU VANAL AJAL KOOLI LÕPP.“

KUIDAS MA ILMA LEHETA TEAN,
KAS ILMA PEAB?

„MINE VÄLJA VAATAMA.
MEIE KA, IGA ILMAGA,
SADAGU VÕI PISIKESI POISSE JA
PUSSNUGE.
NÄE, ÜKS JUST KUKKUS ALLA!“
HÜÜDIS PUU JA HÜPPAS EEST.

Joonistanud Kreete Kollo,
5. kl, Tallinna kunstikool

SUPLUS

Tallinna keskraamatukogu õudusjuttude konkursi „Valged ööd, tumedad teod” noorema vanusegrupi 1. koht

Ükskord tahtsin ma ujuma minna. Meie maakodu lähedal on järv, milles on alati soe vesi. Kuid mu vanemad ei lubanud. Täiskasvanud ütlevad, et seal juhtuvad tihti kummalised õnnetused. Isegi kalamehed hoiavad sellest järvest eemale.

Läksin ikkagi järve äärde. Istusin paadisillale, võtsin kingad jalast ja pist-

sin jalad vette. Varsti nägin eemal peanuppe, käsi, jalgu ja pritsimist, järelikult polnud see ohtlik.

Mõtlesin, et käin ruttu vees ära ja keegi ei saa sellest teada. Ma olen neli aastat ujumistrennis käinud ja arvasin, et midagi hirmsat vees ei juhtu.

Läksin vette. Äkitselt haaras keegi jalast ja tiris mu vee alla. Ehmatasin kohutavalt ja tahtsin näha, kes seda tegi, aga ei näinud kedagi. Hakkasin rabelema ja sain end lahti. Püüdsin pinnale tõusta. Järgmisena tundsin, et mind müksati igalt poolt ja mõnest kohast lausa päris valusalt. Aitab, siin ma enam ujuda ei taha!

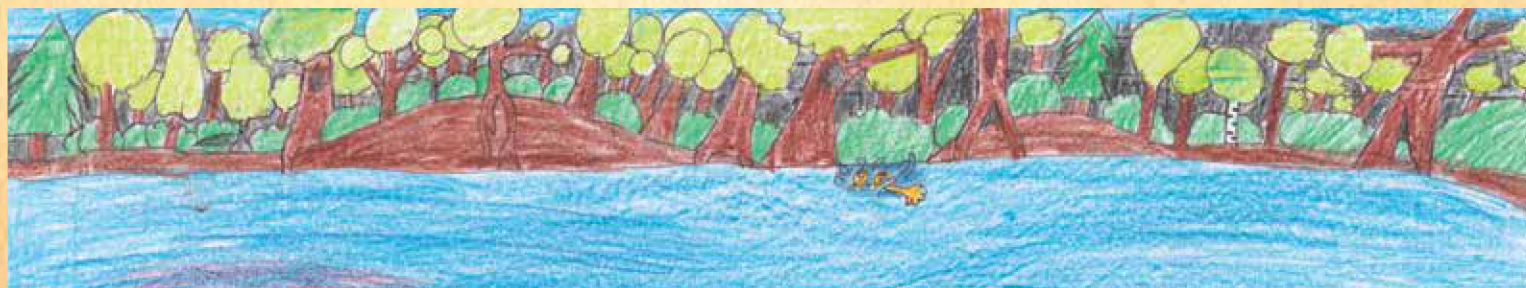
Äkitselt lähenesid mulle inimsilmad. Nad põrnitsesid mind vihaselt. Ma ei saanud enam mitte millestki aru. Nad pressisid end mulle ümber ning ujusid koos minuga kaldast kaugemale. Kui tahtsin end lahti sipelda, surusid nad end ümber minu nagu tugev boamao kallistus. Nägin, kuidas üks inimese parem käsi jalutas veriseid merisiilikuid, kes limpsasid keelt, kui mind märkasid. Rabelesin end lahti ja üritasin ruttu kaldale saada. Vaatasin tagasi ja märkasin, et mind jälitab mingi tumepunane parv, mis meenutas maksatükke, mida ema vahepeal praeb. Ma vihkan maksa nii

kastmes kui ka järvevees. Nad lähenesid mulle. Kaks jälki keelt üritasid mind limpsida — oleksin karjunud, kui oleksin suutnud. Püüdsin põgeneda.

Põhjamuda poolt lähenes kamp lõksutavaid hambaproteese, mis üritasid minusse kinni hüpata ja sellega mulle haiget teha. Nad olid toiduga koos ja ligased. Hambaproteesid haarasid mu varvastest ja tirisid mind põhja. Pidin kiiresti pinnale saama!

Ujusin ühe mügariku poole. Vaatasin taha ja nägin, et proteesid olid kadunud. Haarasin kinni ühest oksast ja jäin selle külge rippuma. Tahtsin põgeneda. Kohe aga lähenesid mulle soolikad. Hakkasin kiiresti ujuma, kuid ei pääsenud edasi, sest soolikad mässisid end kõikjal mulle ümber. Ma ei saanud hingata, soolikad kägistasid mind. Enne, kui silme eest mustaks läks, kuulsin vee pladinat ja minust ujus mööda mitu kätt ja jalga ning paar peanuppu. Nad nagu kiirustasid kuhugi. Taipasin nüüd, et olingi neid käsi-jalgu enne näinud ja suplejateks pidanud. Mitte inimesed, vaid inimese kehaosad hulpisid veepinnal! Mul oli peas veel vaid viimane küsimus: kuidas hakkavad minu kehaosad varsti siin ujuma?!

Ell Juhani, 9 a

Joonistanud Agnes Ots,
5. kl, Tallinna kunstikool

MUUSEUMISSE SEIKLEMA!

12.–27. oktoobril toimub Tallinnas, Tartus ja Rakveres ning veel paljudes teistes kohtades üle Eesti laste ja noorte muuseumifestival „Avatud mänguväljad“. Festivali teema on sel aastal „Kee-ruta ja lennuta!“, mis on saanud innustust laulu- ja tantsupeoaastast.

Muuseumid, raamatukogud ja teised laste lemmikpaigad on festivali jaoks valmistanud lähedad mängulehed, mille abil saad keerutades ja lennutades lahendada mõistatusi, otsida aardeid ja saada teada põnevaid lugusid. Saad keerutada masinarooli, tantsida valssi, ronida sahvriiulitel, mängida viiulit, ronida raku sisse, läbida laserkiirte tunneli ja teha palju muud! Võid keerutada Põhja-Euroopa kõrgeimal rōdul ja peitust mängida maa-alustes käikudes.

Lisaks on festivali ajal võimalik osa võtta noorteõhtutest, perepäevadest, töötubadest, muinasjutuhommikutest, öölaagrist, otsimis- ning nutimängudest ja meisterdamistest. Kus ja mis täpselt toimub, vaata avatudfestival.ee.

Karin Pai

Pildistanud Karin Pai ja Yulia Bogacheva

KES ON KIRJUTANUD RAAMATU „NUKITSAMEES“?

(Selle kirjaniku nimeline linnaraamatukogu asub Tartus!)

Saada vastused hiljemalt 27.10.2019 aadressile avatudfestival@gmail.com.

Kõigi vastajate vahel loosime välja kolm perepäaset erinevatesse muuseumidesse.

PARADIIS MERES

TILLUKE MAJAKE INIMTÜHJAL SAAREL OLII TOVE JANSSONILE TÖELISEKS PELGUPAIGAKS.

TOVE JANSSONI TÖÖLAUD

Klovharu saarel leiavad tormivarju kajakad, luiged ja tiirud. Külastajatele on see avatud vaid ühe nädala aastas.

Klovharu on imepisi ke kaljusaar keset suurt Läänemerd Pellinki saarestikus Soomes. Eemalt paistab ta kitsa halli kübemena, mis end veest vaevalliselt välja upitab.

Võiks arvata, et taolisel kaljunukil kellegi kodu küll ei ole. Kuid ometi pole see nii. Just sellel saarel elas varakevade-st hilissügiseni ligi 20 aastat maailma-kuulus kirjanik ja kunstnik Tove Jansson. See oli üks tema kõige armsamaid kohti.

Ehk oled lugenud Muumitrollist ja tema sõpradest — Nuuskmõmmikust, Tuu-tikist, Snifist, väikesest Myst ja teistest isevärki tegelastest? Tove Jansson mõtles Muumioru lood välja sõja ajal. See oli nagu põgenemine sõjakoledest eest turvalisse, kodusesse, lahkesse ja sõbralikku maailma.

Tove Janssoni jaoks oli kõige tähtsam kirjutamine ja maalimine. Ent kuulus tõi tema ellu lisaks rõõmule ka palju tüütuid kohustusi. Enne Klovharule kolimist külastas tema kodu üha rohkem fännid, üha enam piirasid teda ajakirjanikud ja fotograafid. Tove igatses rahu. Nii leidis ta väikese kaljusaare, kuhu ehitas maja ning läks oma sõbraga sinna peitu.

Loomulikult armastas Tove Jansson lisaks oma tööle ka loodust — saari ja merd. Seiklusrikastest meresõitudest räägivad ju ka paljud muumilood. Kirjanik tahtis, et tema väikesel üheainsa toaga majal avaneksid aknad nelja ilma-

KLOVHARU ON NII KALJUNE, ET SEAL EI KASVA ISEGI ÜHTEGI PUUD.

kaarde: põhja, lõunasse, itta ja läände. Ta armastas neist välja vaadata, uurida merd, jälgida jääminekut, torme, udusid, vihma ja päikeseloojanguid. Rohkem maju saarel ei ole. Pole ka ühtegi puud, kaljupragudest sirutavad end välja vaid lilled, kõrred ja sammal. Kuid Tovele piisas sellest täielikult.

„Muumipapa jõudis lainemurru juurde ja seisatas kaldaserval. Seal tormas, üks laine teise kannul, mööda tema meri, pahisev ja uhkust täis, rahulik ning võimas. Papa heitis peast kõik oma juurdlemised, ta lihtsalt elas üleni, sabaotsast kõrvadeni.“ Nii lõpetab Tove Jansson jutu „Muumipapa ja meri“, mis on pühendatud papadele.

Sel aastal möödus 105 aastat Tove Janssoni sünnist.

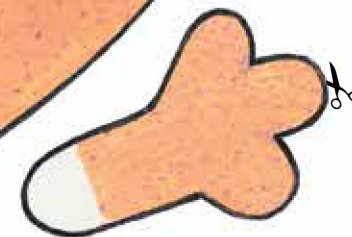
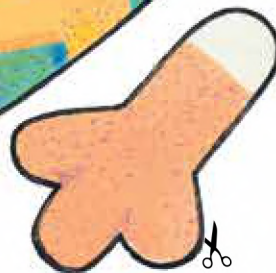
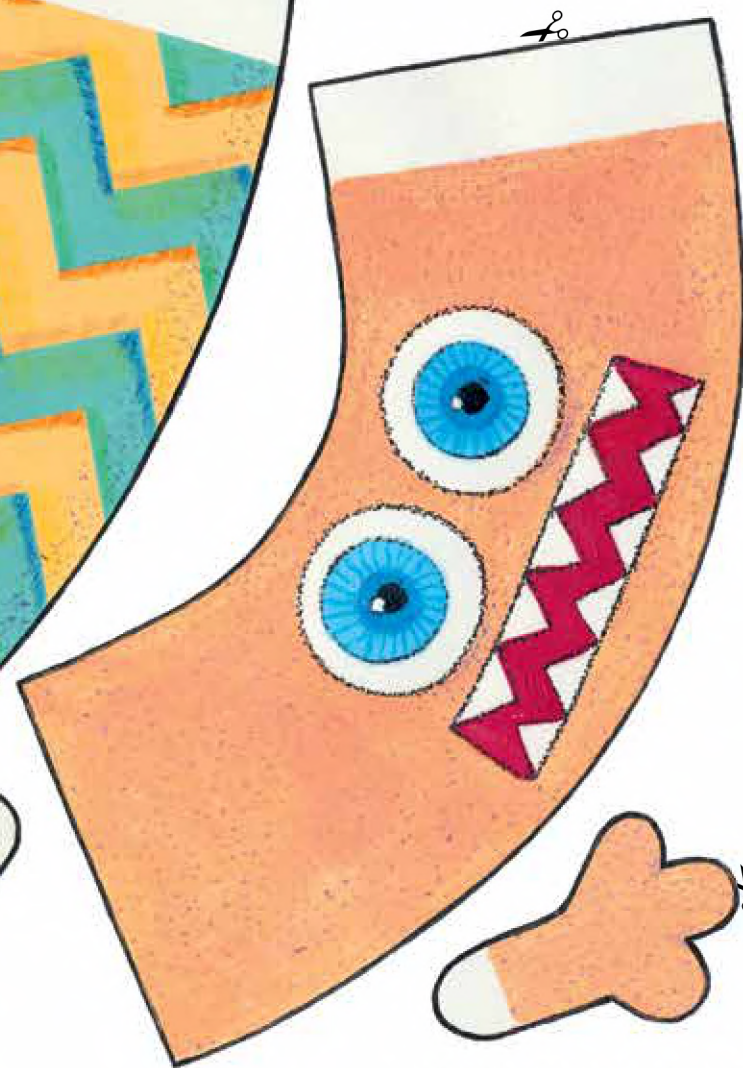
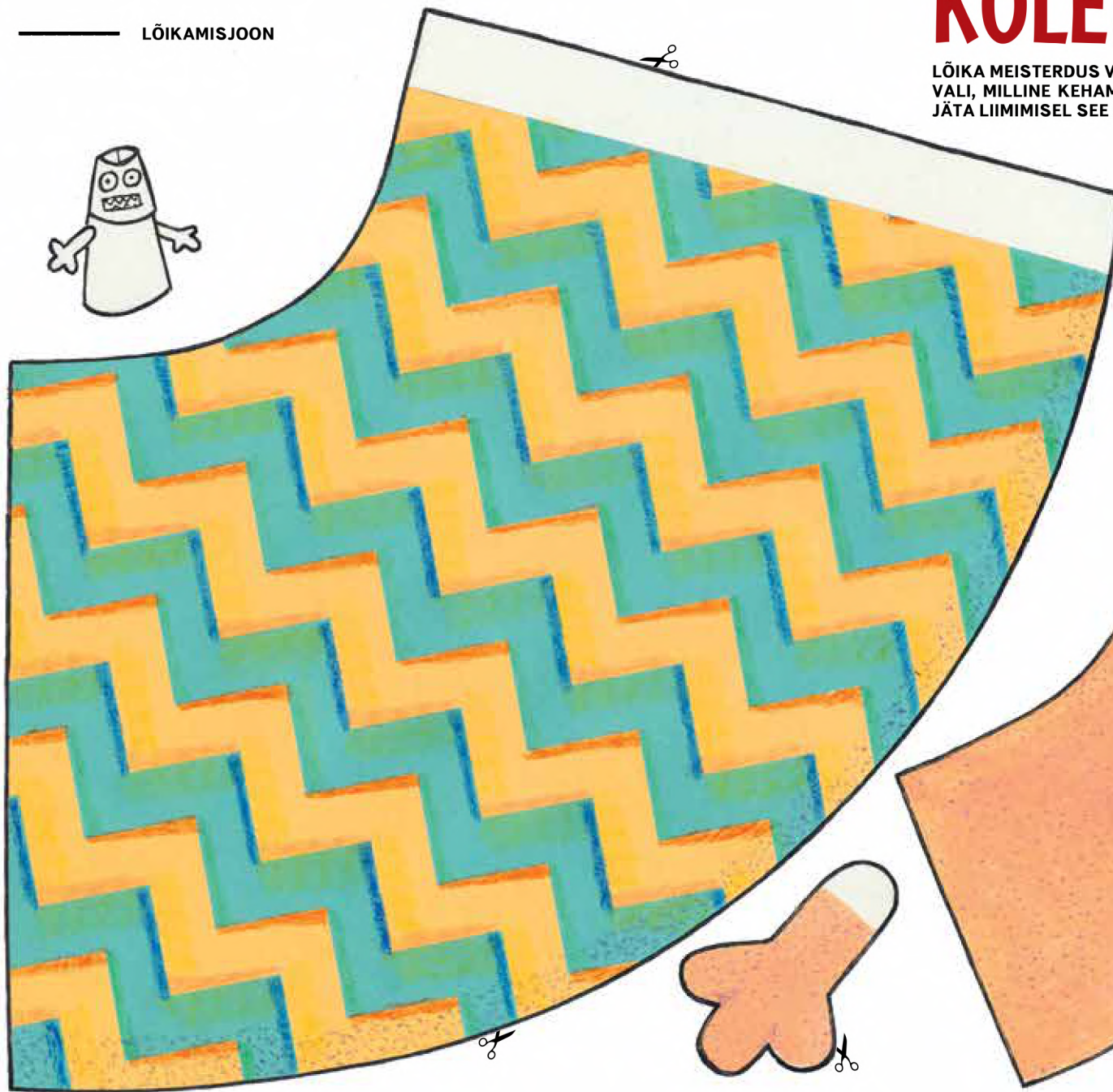
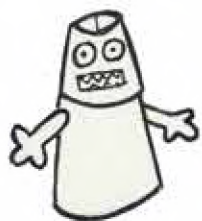
*Tähekesega käis reisimas
Kadri Hinrikus*

KOLEKOLL

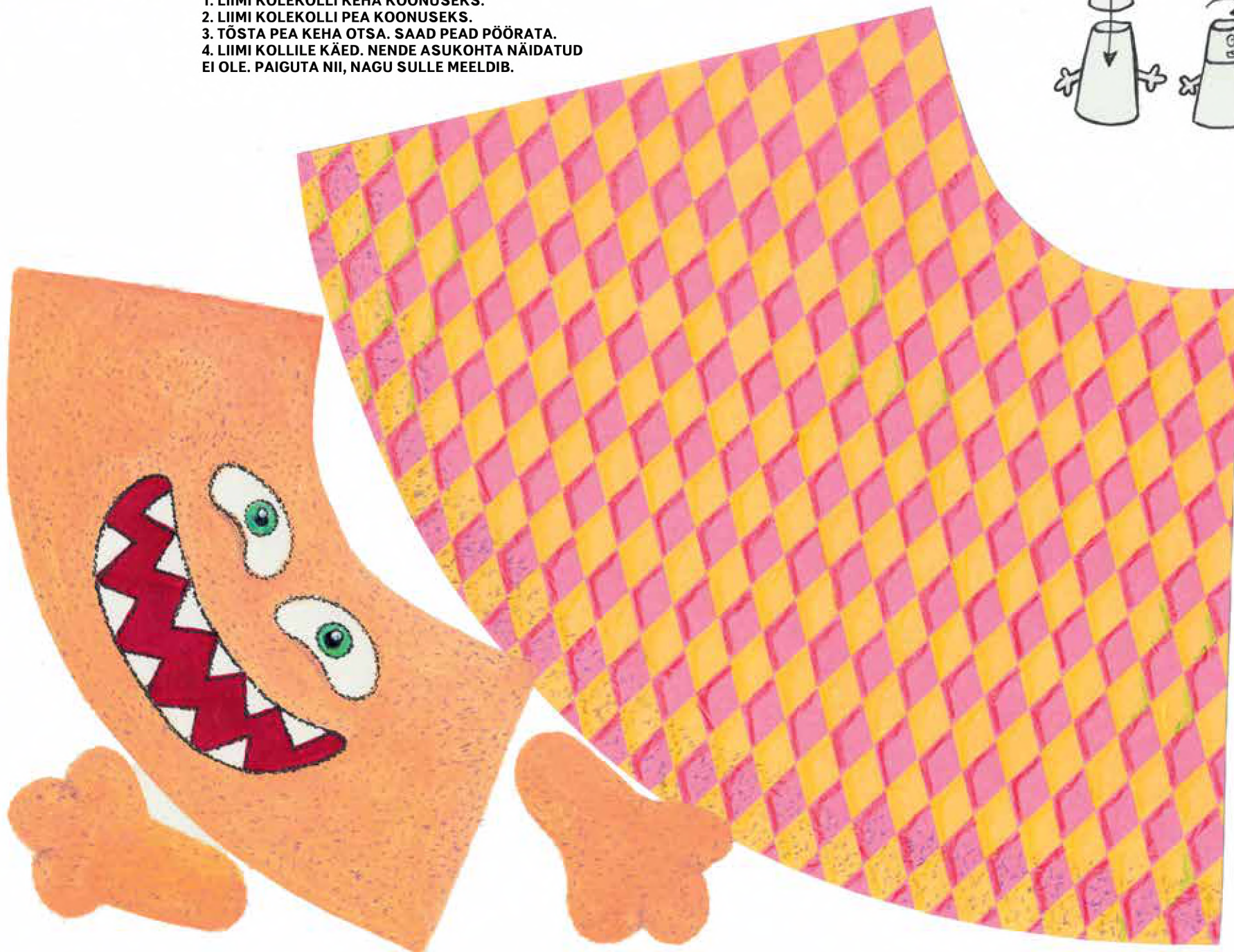
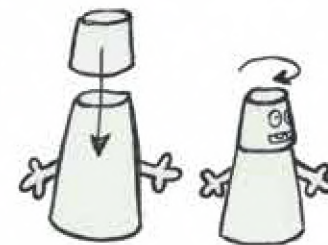
LÕIKA MEISTERDUS VÄLJA SELLELT LEHEPOOLELT.
VÄLI, MILLINE KEHAMUSTER JA NÄGU SULLE ROHKEM MEELDIVAD.
JÄTA LIIMIMISEL SEE KÜLG VÄLJAPOOLE.

LÕIKAMISJON

Meisterdamist õpetas Tiia Mets

1. LIIMI KOLEKOLLI KEHA KOONUSEKS.
2. LIIMI KOLEKOLLI PEA KOONUSEKS.
3. TÕSTA PEA KEHA OTSA. SAAD PEAD PÖÖRATA.
4. LIIMI KOLLILE KÄED. NENDE ASUKOHTA NÄIDATUD EI OLE. PAIGUTA NII, NAGU SULLE MEELDIB.

ÕPETAJATE PÄEV

Ehkki elu ilma koolita ei kujuta keegi ette, on õpetajate päeva Eestis tähistatud vaid veidi üle poole sajandi.

Vanasti öeldi üleannetutele lastele, et küll elu õpetab ja vasikanahk koolitab. Vasikanahast tehti ammustel aegadel ranitsaid, kuhu pandi kooliraamatud ning nädalajagu toitu kaasa, kui õhtuks koolist koju tulla oli liig kauge maa ja koolitarre tuli ööseks jääda. Selleks olid koolimajas eraldi magamisruumid, kuhu tuli kodust oma voodi koos madratsi, padja ja voodipesuga viia. Kes on lugenud Oskar Lutsu raamatut „Kevade“ või näinud selle põhjal tehtud filmi, küllap mäletab, mis tempe poisid õhtuti koolitares tegid, kui õpetajat läheduses polnud.

Õpetaja, iseäranis esimene õpetaja, on väga tähtis ja tark inimene — tema teab kõiki asju teinekord palju paremini kui ema-isa või vanemad õed-vennad. Kui õpetaja juba ütles, kuidas peab olema, siis nii ka on. Õpetajaga ei vaielda. Vähemalt vana aja lapsed arvasid nii, kui nad kooli läksid.

Õpetajate päeva on tähistatud Eesti koolides alates 1965. aastast. 5. oktoobril ehk õpetajate päeval peetakse koolides aktusi, kus tänatakse tublimaid õpetajaid, kaetakse õpetajatele kohvilaud ning õpilased peavad õpetajaid meeles väikese kontserdi, lillede ja kingitustega.

Kuid õpetajate päev pole lihtsalt pidulik päev. Sel päeval annavad suuremad õpilased väiksematele tunde. Ka õpetajatest saavad üheks päevaks kooliõpilased, kes käituvad samamoodi nagu üks õige Juku kunagi. Väga hea, mõtlevad õpetajad koerustükke tehes oma südames, las nad nüüd saavad aru, mida meie tunname. Ja kahju, mõtlevad õpetajad veel, et meie vanemad ei saa tulla kooli pahandama, et kuidas te julgesite

minu illikukukesele kehva hinde panna!

Eks vana aja lapsed olid ka õpetaja peale solvunud, kui päevikusse tekkis punase tindiga kirjutatud märkus — Juku rikub vahetunnis korda! — või koguni kehv hinne. Aga suureks saades on miskipärast kõige armsamad õpetajad ikkagi need, kes olid küll sõbralikud, kuid ka parasjagu nõudlikud ning sundisid sind pingutama ja iga päev veidike parem inimene olema.

Sest ükskordühe ja lugemise-kirjutamise võid ju ise ka selgeks saada ning elu jagab meile tarkust iga päev, aga õpetajat ei asenda küll mitte keegi.

Rõõmsat õpetajate päeva kõigile!

Marju Kõivupuu

Joonistanud Kadi Kurema

Juku istub rongis ja sööb õunasüdameid.

„Miks sa õunasüdameid sööd?“ uurib tema vastas istuv tädi.

„See teeb targaks,“ vastab Juku.

„Kas ma võiks ka mõne saada?“ uurib tädi.

„Jah, muidugi! Viie euro eest!“

Tädi maksabki viis eurot ja saab südameid endale ning sööb need täiesti ära.

Pärast poriseb: „Teelikult oleksin võinud ju selle raha eest terve suure õunakoti endale osta!“

„Näete, kohe hakkas mõjuma!“ märgib Juku.

Juku peab hommikul varakult ärkama, et kooli minna.

„Tõuse üles! Äratuskell

juba heliseb!“ hüüab ema tema tuppa tulles.

„Ütle talle, et ma helistan tagasi!“ palub Juku.

Õpetaja palub emakeeltunnis Jukat:

„Moodusta üks lause.“

„Hobune veab vankrit,“ pakub Juku.

„Nüüd ütle see lause käskivas kõneviisis.“

„Nõõ!“

Juku on koolisöökla: „Palun kaks klaasi mahla.“

„Kahte klaasi ei saa!“ vastab söögitädi.

„Siis palun üks, aga kuhjaga.“

„Mis juttu sa ajad! Nii ka ei saa!“

„Aga pange see kuhi teise klaasi!“

„Mis sa seal teed, Juku?“ küsib õpetaja tunnis.

„Mitte midagi ei tee!“ vastab Juku.

„Ja mida sinu pinginaaber teeb?“

„Ta aitab mind!“

Juku, ma kuulsin, et sa ei käinud eile koolis!“ pahan-
dab ema. „Kuidas siis nii?“

„Jah, emme, ma tegin õpetajale kingituse.“

„Mis kingituse?“

„Tal oli eile sünnipäev ja ma mõtlesin, et las ta puhkab minust ühe päeva.“

Juku jõuab alles hilja õhtul koju. Vanemad on mures ja uurivad, kus ta oli.

„Käisin koeraga jalutama.“

„Kuid sul pole ju koera, Juku!“

„Varem polnudki. Tänaval saime tuttavaks.“

Valgusfooris süttib roheline tuli. Kõik lähedavad üle tänava, aga Juku seisab kõnniteel ega liigu paigast.

„Miks sa paigal seisad?“ küsib mööduja. „Roheline tuli ju põleb.“

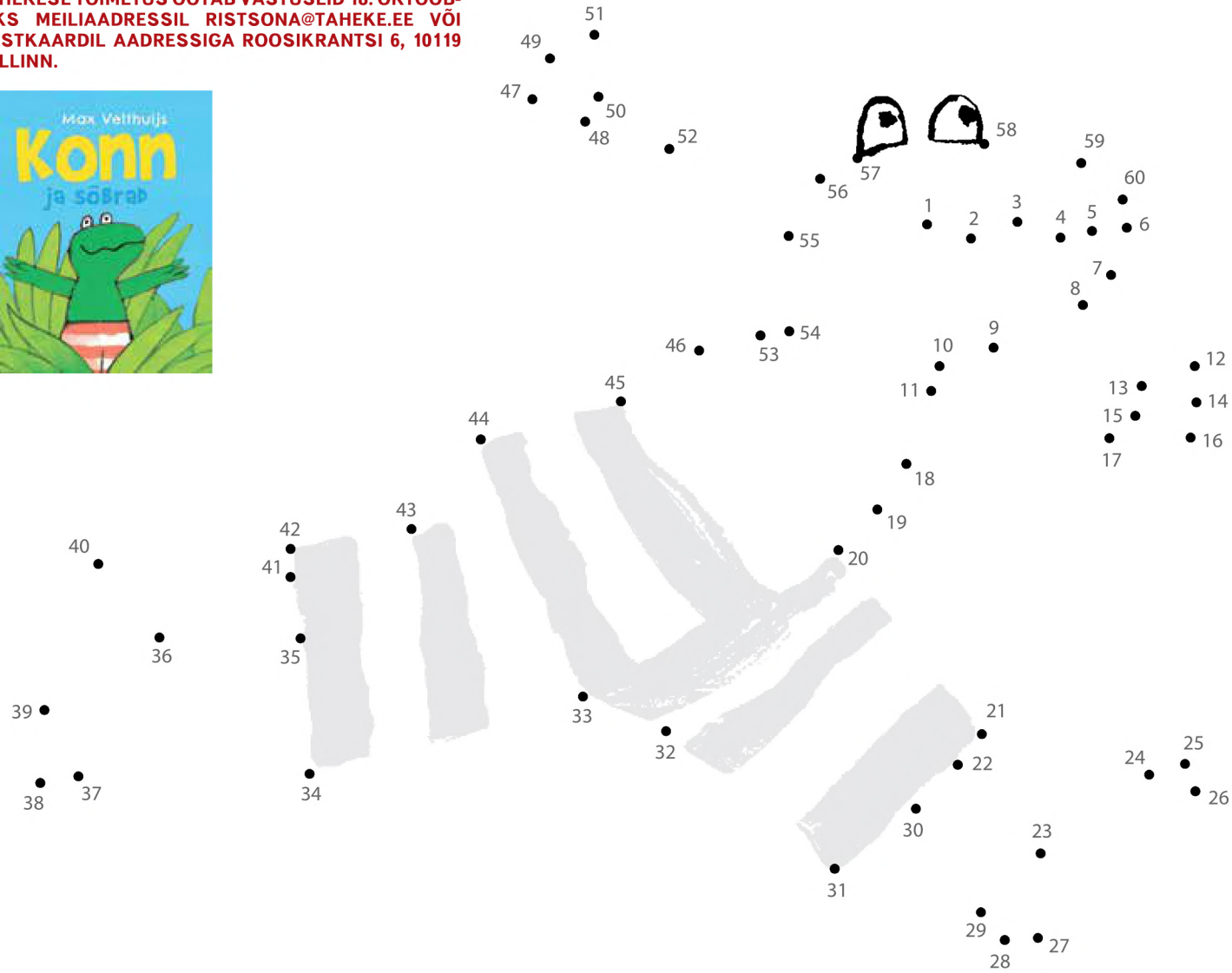
„Ah, viimasel ajal ei usu ma enam midagi ega kedagi!“ vastab Juku.

Joonistanud Elina Sildre

ÜHENDA NUMBRID JA VÄRVI PILT! KES ON SEE VAHVA TEGELANE?
KÕIGI VASTANUTE VAHEL LOOSIME VÄLJA 3 RAAMATUT „KONN JA SÕBRAD” KIRJASTUSELT VARRAK.

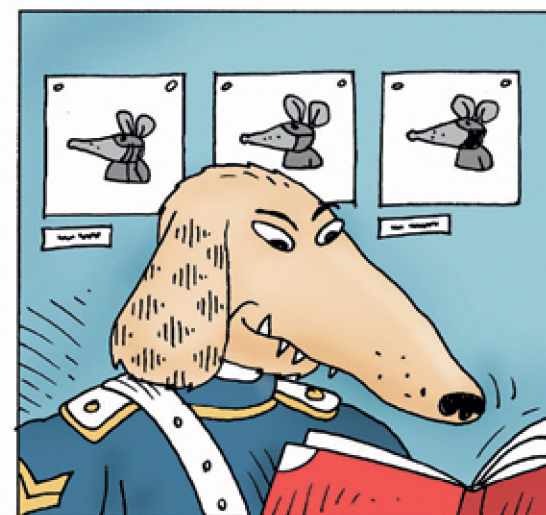
TÄHEKESE TOIMETUS OOTAB VASTUSEID 18. OKTOOBRIKS MEILIAADRESSIL RISTSONA@TAHEKE.EE VÕI POSTKAARDIL AADRESSIGA ROOSIKRANTSI 6, 10119 TALLINN.

Kosmose ROTID

Asko Künnap

ZÄRGMISEL PÄEVAL PÄRAST
SEDA KUI KOSMOSEROTID
ZIPELGIA PANKA RÖÖVISID,
MUKISTANI POLITSEIMAJAS.

9 770134 226003

10

HIND 1.90 EUROT

94 T 2019 Asko Künnap

Järgneb...